

CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE LA UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI I LA FUNDACIÓ HOSPITAL DE SANT PAU I SANTA TECLA EN EL PROJECTE “HEROÍSMOS”

Tarragona, 22 de maig de 2017

PARTS

D'una part, el Sr. Josep Anton Ferré Vidal, rector de la Universitat Rovira i Virgili, que actua en nom i representació d'aquesta Universitat (en endavant, URV) en virtut del seu nomenament pel Decret 72/2014, de 27 de maig (DOGC 6633, de 29 de maig de 2014), tal com preveu l'article 66 de l'Estatut de la Universitat Rovira i Virgili, aprovat pel Decret 202/2003, de 26 d'agost (DOCG núm. 3963 de 8 de setembre de 2003) i modificat per l'acord GOV/23/2012, de 27 de març de 2012 (DOGC 6100, de 2 d'abril de 2012). La URV té el domicili al carrer de l'Escorxador, s/n, codi postal 43003 de Tarragona, i el seu NIF és Q-9350003-A.

I de l'altra, el Dr. Joan Maria Adserà Gebellí, en qualitat de director general i gerent de la Fundació Hospital de Sant Pau i Santa Tecla, que actua en nom i representació d'aquesta entitat, amb NIF R4300016E, i domicili social a la Rambla Vella, número 14, codi postal 43003 de Tarragona.

Les parts ens reconeixem mútuament la capacitat jurídica necessària per a aquest acte.

ANTECEDENTS

I. La URV és una institució de dret públic dedicada a la prestació del servei públic de l'educació superior i de la investigació, mitjançant la recerca, la docència i l'estudi, que disposa d'una Unitat d'Investigació del Cinema (en endavant UIC) que té per objectiu, entre d'altres, conèixer i estudiar la història del nostre cinema i recuperar el patrimoni cinematogràfic de les comarques de Tarragona.

II. La UIC de la URV està intentant restaurar, projectar i editar un DVD del film “Heroísmos”, un film realitzat al 1922 en nitrat per la Creu Roja de Tarragona i dirigit per Luis Bonet i Amigó i dipositat a la UIC per José Banús Barbera.

III. La Fundació Hospital de Sant Pau i Santa Tecla és una entitat sense ànim de lucre, que té com a finalitats l’atenció i l’assistència sanitària als malalts en general, incloent-hi les urgències, l’atenció a la dependència, la domiciliària, l’assistència social, l’assistència als malalts crònics, a la gent gran, i a les persones amb discapacitat psíquica, sensorial o física, la prevenció de la malaltia i la promoció de la salut, l’impuls tecnològic, la docència, i la recerca en els camps de la salut i l’atenció a les dependències.

IV.- El Patronat de la Fundació celebrat el dia 27 de juny de 2016 ha aprovat col·laborar en el projecte de restaurar i editar el film “Heroísmos”, tota vegada que en el mateix s’inclouen imatges de l’antic Hospital de Sant Pau i Santa Tecla.

Per tant, totes dues parts acorden subscriure el present Conveni que es registrarà per les següents

CLÀUSULES

Primera. Aportació

La Fundació Hospital de Sant Pau i Santa Tecla aporta la quantitat de DEU MIL EUROS (10.000,00 €) de forma irrevocable i indefinida a la UIC de la URV als efectes de poder dur a terme les tasques que s’inclouen en el Projecte “Heroísmos” que s’adjunta com annex a aquest conveni.

La Fundació Hospital de Sant Pau i Santa Tecla farà efectiva aquesta quantitat en un únic pagament dins dels 30 dies següents a la data de la signatura present conveni.

Segona. Acceptació

La URV rep i accepta aquesta aportació declarant que s’han seguit els tràmits interns oportuns per a l’acceptació d’aquesta quantitat.

Tercera. Certificació

La URV emetrà la corresponent certificació acreditativa de l'aportació, i aquesta s'ajustarà a allò disposat a l'article 24 de la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i d'incentius fiscals al mecenatge.

Quarta. Forma d'aportació.

L'aportació es farà a través de transferència bancària, núm. de compte corrent de Banco Santander amb IBAN ES6400491877492910661321, a nom de la URV.

Cinquena. Obligacions de la URV

La URV es compromet a fer constar la col·laboració de la Fundació Hospital de Sant Pau i Santa Tecla en els crèdits de la pel·lícula restaurada, així com en el DVD, i a fer publicitat de l'aportació en la projecció i en la resta d'esdeveniments que es facin per fer-ne difusió.

Així mateix, la Fundació Hospital de Sant Pau i Santa Tecla tindrà dret a una còpia en format digital del film restaurat, en el benentès que en podrà fer projeccions internes del mateix, i a un 10% del total de DVD editats. Per a qualsevol altre ús o reproducció d'aquest material haurà de demanar permís a la Unitat d'Investigació del Cinema de la URV.

Transcorreguts dos anys des de la data del present Conveni, sense que la URV hagi lliurat la còpia del film restaurat, retornarà l'aportació efectuada per la Fundació Hospital de Sant Pau i Santa Tecla en un únic pagament que haurà d'efectuar en un termini màxim d'un mes.

Sisena: Jurisdicció.

La Fundació Hospital de Sant Pau i Santa Tecla i la URV es comprometen a resoldre de manera amistosa qualsevol desacord que sorgeixi en el desenvolupament d'aquest conveni, i si això no és possible, ambdues parts se sotmetran a la competència dels jutjats i tribunals de Tarragona.

Setena. Vigència

Aquest conveni és vigent des del moment que se signa i té una durada de 2 anys.

Qualsevol de les parts pot denunciar aquest conveni comunicant-ho per escrit a l'altra amb sis mesos d'anticipació a la data proposada per a la seva expiració. En tots els casos s'han de finalitzar totes les tasques i compromisos previstos en el moment de la denúncia o modificació del present conveni.

Vuitena. Protecció de dades.

La confidencialitat de les dades i el tractament de la informació estan protegits per la legislació sobre protecció de dades de caràcter personal. Les parts ens comprometem a respectar la legislació sobre protecció de dades de caràcter personal en tot allò que sigui d'aplicació a la informació objecte d'aquest conveni.

Novena. Publicitat.

En aplicació de l'article 8 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, aquest document es publica al Portal de Transparència de la URV.

I, en prova de conformitat, signem aquest conveni en dos exemplars i a un sol efecte en la data i el lloc assenyalats a l'encapçalament.

Per la Universitat Rovira i Virgili
Dr. Josep Anton Ferré Vidal
Rector

Per la Fundació Hospital de Sant
Pau i Santa Tecla
Dr. Joan Mª Adserà
Director general i gerent

**PROPOSTA PER LA
RECUPERACIÓ I REESTRENA
DEL FILM
HEROISMOS (1922)**

J. M.

 UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

UNITAT
D'INVESTIGACIÓ
DEL CINEMA

FACULTAT DE LLETRES URV

CONTINGUT

Problemàtica de la preservació fílmica	3
La Unitat d'Investigació del Cinema	5
Importància d'"Heroismos"	6
Mostra d'alguns fotogrames del film.....	9
Estat del film	11
Proposta d'actuació	15
Projecció de l'actuació	16
Pressupost.....	17
Contacte.....	18

Problemàtica de la preservació fílmica

Del material rodat des dels inicis del cinema, 1895, fins a l'arribada del cine sonor, anys 30, s'estima que han desaparegut prop del 85% de tots els films que es van realitzar arreu del món.

Estudis realitzats per Filmoteca Española estableixen que s'ha perdut el 95% de la producció a l'Estat Espanyol.

La indústria cinematogràfica des dels seus inicis va adoptar tècniques per millorar la seva rendibilitat. Es practicava el re-emulsionat de còpies, és a dir, un cop explotada la pel·lícula en els cinemes, es retirava l'emulsió original i s'aplicava una nova emulsió verge per impressionar un nou film. Més endavant aquesta destrucció es va organitzar i era, i és encara avui dia, part de l'activitat quotidiana de la indústria cinematogràfica. Una cop finalitzada la distribució d'un film, totes les còpies han de ser destruïdes i s'expedeixen "certificats de destrucció". Als anys 30 hi havia empreses especialitzades en la recuperació de la plata de les emulsions, i elaboració de botons, pintes o colls de camisa, a partir del material plàstic del suport. Avui dia la mateixa indústria paga per a que destruïxin les còpies. Una de les fàbriques de destrucció més important d'Europa està a Itàlia i cobra aproximadament 2€ el quilogram de pel·lícula destruïda.

Successives onades de destrucció

El cinema dels orígens, 1895-1915, ben aviat va quedar "passat de moda". Les primeres pel·lícules eren massa curtes, innocents, incultes... Va aparèixer l'entreteniment de masses, el "star system", els grans cinemes... però també un nou art, amb un llenguatge específic, i aquest període primigeni i de formació va ser foragitat i aniquilat, el mateix Méliès va vendre els seus negatius a un "reciclador".

La segona onada de destrucció massiva va arribar amb el cinema sonor, tots els cinemes van acabar canviant els seus antics projectors, i això deixava a les "velles" pel·lícules inutilitzables, i per tant destructibles.

Les primeres Filmoteques

Es precisament durant aquest període que apareixen els primeres arxius cinematogràfics. El 1938 es crea la FIAF, Federació Internacional d'Arxius Fílmics, amb quatre membres inicials de Gran Bretanya, França, Alemanya i EEUU. Avui dia són més de 120 institucions que en formen part.

Cal afegir els efectes devastadors de qualsevol guerra, Primera i Segona Guerra Mundial, i en el nostre cas la Guerra Civil i la dictadura posterior, que van afegir un grau més de destrucció al nostre país.

Per altra banda, el suport emprat per la cinematografia fins els anys 50 era nitrats de cel·lulosa, material altament inflamable, que va provocar accidents nombrosos amb la subsegüent pèrdua de documents fílmics. Per tal d'evitar aquests accidents, la indústria va proposar un nou suport, acetat de cel·lulosa, també conegut com a suport de seguretat o safety, i es va promoure la destrucció de tots els materials amb l'antic i perillós suport de nitrats de cel·lulosa, encara que això representes la destrucció del patrimoni cinematogràfic.

Les institucions i la preservació fílmica

El 1952 es crea la Fílmoteca Nacional a Madrid i per primer cop a l'Estat Espanyol va haver un organisme encarregat de la salvaguarda del patrimoni cinematogràfic. A Catalunya, el 1981 es creà el que avui dia és La Fílmoteca de Catalunya.

Finalment el 27 d'octubre de 1980 la UNESCO va aprovar la Recomanació sobre la salvaguarda i la conservació de les imatges en moviment on destaca la consideració que les imatges en moviment formen part del patrimoni cultural d'una nació i que és necessari que cada Estat prengui les mesures adequades per garantir la salvaguarda i la conservació per a la posteritat (...).

Segueixen els reptes

Malgrat que pot semblar que els problemes s'han acabat, no és pas així:

- El suport d'acetat de cel·lulosa ha esdevingut un desastre en termes de conservació, i genera patologies diverses.
- Noves emulsions de color aparegudes a partir dels anys 60 com l'Eastmancolor, no són en absolut estables, i degeneren a un color magenta, que fa que tot sembli tintat de color vermell, perdent tota la colorimetria original pensada per l'autor i el director de fotografia.
- Per finalitzar, la tecnologia digital amenaça la pervivència de les obres rodades sobre suport fotoquímic.

El repte, per a les fílmoteques i les institucions culturals del nostre país es mantenir l'equilibri que garanteixi la pervivència de l'obra fílmica i el fet cinematogràfic, sigui en el suport que sigui. Per això, la recuperació d'un film antic, en suport nitrat, es tot un esdeveniment de gran valor cultural pel que representa de salvaguarda del nostre passat més immediat, com és el cas del film *Heroismos* de 1922. Però la recuperació d'aquests films sempre comporten molt d'esforç i treball en comú per a conservar-lo en les condicions òptimes perquè les generacions futures puguin gaudir-ne del seu contingut.

La Unitat d'Investigació del Cinema

RESUM

La Unitat d'Investigació del Cinema de la URV porta una dècada treballant en la recuperació del patrimoni cinematogràfic de les comarques de Tarragona. Ha recuperat més de 3.000 documents fílmics d'aquestes comarques, amb imatges històriques tant social como cinematogràficament parlant; però sobre tot que mostren la vida quotidiana dels seus pobles i ciutats. A més de la recuperació ha fet diversos documentals per a televisió per mostrar aquestes imatges. Però per a determinades recuperacions necessita la col·laboració d'altres institucions per a poder portar a terme el seu treball.

La Unitat d'Investigació del Cinema del departament d'Història i Història de l'Art de la Facultat de Lletres de la Universitat Rovira i Virgili porta més d'una dècada treballant en la investigació, l'estudi i la recopilació d'imatges fílmiques de la província de Tarragona, sota la direcció del professor José Carlos Suárez Fernández, doctor en Història de l'Art i professor d'Història del Cinema d'aquesta facultat.

Durant aquests anys la Unitat ha aconseguit contactar amb nombrosos cineastes professionals, amateurs i familiars de tota la província a través de diversos actes i campanyes, que ens han aportat les seves experiències i les seves imatges inèdites. Abans de començar el seu treball no hi havia més de 100 rotlles de pel·lícules recuperades sobre les comarques de Tarragona als arxius fílmics del nostre país. Avui dia aquests fons fílmics comptem amb més de 3000 documents fílmics de les Comarques Meridionals; una xifra que encara continua augmentant, tot i les dificultats creixents a l'hora de poder catalogar i salvaguardar les còpies que ens arriben a les mans, ja que aquestes imatges vénen a nosaltres en molt mal estat i restaura-les i preservar-les té uns costos importants. Unes imatges molt interessants de recuperar ja que ens mostren les nostres platges, els nostres pobles, les nostres costes, els balls i les tradicions populars, els vestits, els canvis a les nostres ciutats, els llocs que han desaparegut, els tramvies, els primers cotxes, els costums, les festes, la Setmana Santa, el Nadal, les visites importants a la ciutat, els seus problemes...; un seguit d'imatges que són vivències de tots nosaltres i que moltes vegades són úniques i irrepetibles.

A més, la Unitat d'Investigació del Cinema intenta, sempre que li és possible, donar sortida a les imatges que es recuperen. Això ho hem fet amb la realització de diversos documentals amb col·laboració amb les televisions locals com el cas de Canal Reus TV i Mes TV, la Televisió de Catalunya i d'altres institucions. Aquesta és una manera molt clara de destacar que tan important és la nostra feina de documentació, catalogació i visionat dels films que rescatem de l'oblit del passat, com el fet de poder ensenyar a tothom que aquestes imatges formen part del nostre passat i de la nostra memòria. Molt d'aquests treballs han obtingut diversos premis, però més enllà dels premis està la satisfacció del que s'ha fet i en aquest sentit cal destacar els documentals *Les mirades de Mir* (2008), *Crònica dels anys 60. Imatges de la vida i la festa a la Sènia* (2013) o *Dalí, emperador de l'acció* (2014)

L'equip de la Unitat d'Investigació del Cinema ha adquirit una notable experiència en aquests anys en tots els processos que porten a la conservació del material fílmic. Des del primer contacte amb el seu creador, l'estat del mateix, què conté exactament, la seva importància i el seu futur dins d'un arxiu que li pugui oferir les condicions necessàries perquè aquest material sigui utilitzat per quants entesos i curiosos ho vulguin veure i consultar.

Importància d'*Heroismos*

Heroismos, un film emblemàtic per Tarragona

RESUM

Al 1922 la Creu Roja de Tarragona filmava en diversos indrets de la ciutat el film *Heroismos*, on participava el més florit de la burgesia de la ciutat per una causa noble: la construcció d'un Hospital de Sang pels ferits de la Guerra del Marroc.

Després de l'estrena del film al Saló Modern de la ciutat, aquests va restar a l'oblit, convertint-se en un mite.

De mica en mica s'ha anat recuperat petits fragments, però al 2014 una persona de La Massó va depositar a la Unitat d'Investigació del Cinema de la URV 3 bobines d'aquest film.

Aquesta es una de les recuperacions més importants de la història cinematogràfica de la ciutat de Tarragona.

Al 1922, la Creu Roja va posar en funcionament un Hospital de sang per atendre als ferits a la Guerra del Marroc. Els recursos eren escassos i faltava diners. Una de les propostes que se li va fer a la secció de Dames de la Creu Roja i a la Junta Local de Tarragona per recaptar fons va ser filmar una pel·lícula. La Junta va aprovar la proposta. El primer pas va ser la realització d'un concurs per al guió que va guanyar Luis Salvador. Després vindrien diferents dificultats superades i el rodatge a diferents llocs de Tarragona (Catedral, Muralles, Balcó del Mediterrani, cases senyoriales, jardins, Hospital de la Creu Roja, Club Nàutic, Port, El Mèdol, la Torre dels Escipions...), Roda de Berà, Tamarit i Santes Creus. El resultat va ser un film d'uns 2.000 metres i una duració d'uns 100 minuts i la publicació del llibret amb l'argument del film.

El film girava entorn de dos nens, una nena que pertanyia a la noblesa que es quedà orfe als 5 anys i un nen orfe que amb el pas del temps s'enamora d'ella, però que no és correspost. Al final ella dedicarà la seva vida a la Creu Roja i ell entrarà a l'Exèrcit.

Els actors eren tots amateurs, membres o col·laboradores de la secció de Dames de la Creu Roja. Per tant, persones de la bona societat tarraconense com Dolors Balcells, Empar Sanromà, Lluís Norregaard o Benigne Dalmau, entre d'altres, o també Francesc Cidón, que a més d'actuar va fer el cartell del film que també va ser venut i del que es va fer una tirada de 400 exemplars.

Lluís Bonet, un dels promotors de la idea, va fer de director, muntador i de tot dins de l'equip tècnic. Ell és pràcticament l'artífex del film.

La pel·lícula va ser estrenada a Tarragona el 7 d'abril de 1922 al Saló Modern, cedit per la vídua del Sr. Mengíbar, la propietària del local. L'acte va ser una festa de dues hores amb entremès còmic, mondleg, actuació d'òpera i un quadre plàstic realitzat per afeccionats, a més de la projecció del film. Després el van projectar a Alacant i Reus i el van enviar a S.M. la Reina Victoria per ser exhibit al Palau Reial.

Amb el temps el film va ser oblidat i va arribar a desaparèixer. Ni tan sols apareix a cap llista o catàleg de films de la història del cinema espanyol. No per la seva baixa qualitat, ja que en molts d'aquests catàlegs apareixen films molt pitjors, sinó per no haver estat realitzat per cap productora coneguda. Durant molts anys ha estat un dels films que figurava a la llista dels més importants e interessants de localitzar a la província de Tarragona. Molts dels films d'aquesta llista mai no seran trobats perquè van ser pel·lícules projectades a les barraques de fira itinerants de començaments del segle XX, que després venien les pel·lícules per extreure la plata que contenien. Però aquest no es el cas del film *Heroismos*.

Diferents recuperacions de part del material del film

En realitat des que la Unitat d'Investigació del Cinema de la URV, va tenir coneixement del mateix, poc a poc s'ha anat trobant vestigis del mateix: referències de diaris, fotocroms, el llibret publicat i, fins i tot uns quants fotogrames. La majoria d'aquest elements gràcies a la donació gestionada pel Sr. Jordi Blay.

Al 2012 es va fer el descobriment del primer fragment en moviment. Des de la Filmoteca de Catalunya es va comunicar a la Unitat d'Investigació del Cinema de la existència d'un nitrat dipositat des de Reus. L'esmentat nitrat estava en un estat de descomposició activa greu amb desaparició de la imatge i una bobina molt oxidada. Una primera inspecció del material, juntament amb l'investigador de la URV, va donar com a resultat unes imatges que preveien un descobriment interessant, però s'havia de confirmar. A instàncies de la URV es van iniciar els treballs per poder veure el contingut d'aquest material. Durant un mes es van fer diversos treballs per poder extreure alguns metres i alguna imatge de la pel·lícula. Al final es van poder salvar 25 metres aproximadament, que equivalen a uns 40 segons de filmació, del film *HEROISMOS*.

Però com va arribar aquest nitrat al fons de la Filmoteca de Catalunya? A l'octubre de 2012, a Canal Reus apareix un nitrat, del que es desconeix la seva procedència. Lògicament, el lloc on ells van dipositar aquest material va ser el Centre de la Imatge Mas Iglesias de Reus. Al ser un material de nitrat immediatament va ser portat a l'Arxiu de la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya, on va restar prop d'un any fins que va ser revisat pels membres de la Unitat d'Investigació del Cinema de la URV.

Últim gran descobriment

Aquestes imatges van ser un gran descobriment per al patrimoni cinematogràfic de Tarragona, ja que més de 80 anys s'havia tardat en tornar a veure alguna imatge d'un dels films més emblemàtics de la història del cinema de la ciutat.

Però eren molt poques imatges, que no arribaven al minut de duració i, tot i així, la difusió de la notícia va ser extraordinària, fins arribar a tancar un Telenotícies migdia de TV3. Precisament aquesta difusió va ser fonamental pel següent gran descobriment en relació a aquest film. Des que va aparèixer la notícia del descobriment del fragment del film al 2013 a la televisió, un aficionat al cinema de Vilallonga del Camp, Josep Maria Valles i Badia, que ha col·laborat diverses vegades amb l'Aula de Cinema de la URV i amb la Unitat d'Investigació del Cinema de la URV, ens va comentar que ell creia tenir una pista d'on trobar el film complet, a la Massó.

Després de molt parlar, finalment vàrem quedar per anar plegats a La Massó a parlar amb el possible propietari del material. Finalment vàrem trobar 3 rotlles de pel·lícula en un estat lamentable de conservació –dins un cotxe a l'aire lliure i al costat de productes químics-. Una de les llaunes al tocar-la se'ns va caure bona part de la base. El propietari del material, José Banús Barbera, va accedir a dipositar aquest material a la Unitat d'Investigació del Cinema, que immediatament vàrem portar al Centre de Conservació i Restauració de la Filmoteca de Catalunya. Allí van mirar l'estat de conservació del film, que es pot veure en el informe que reproduïm a continuació, i vàrem constatar, per algun dels fotogrames que es podien veure, que estaven davant de 3 rotlles sencers del film *Heroismos*. Després d'un primer treball de inspecció es va comprovar que no hi era el film complet, possiblement només era el 70% del film rodat. Tot i que, per l'estat de conservació dels materials –tal i como s'explica a l'informe annex de la Filmoteca de Catalunya-, amb molt d'esforç i treballa només es podran salvar 2 rotlles, que serien entre 800 i 1.000 metres de pel·lícula, que corresponen a una durada d'entre 43 i 50 minuts. Tot i la pèrdua, la recuperació es molt significativa, perquè es un film únic per la seva gènesi, la seva difusió i el seu caràcter benèfic. Un dels més grans descobriments del patrimoni cinematogràfic de les comarques de Tarragona, des

de el 2007. Indubtablement el més importants de tota la història de la ciutat de Tarragona. Aquest film es una part molt destacada de la història cinematogràfica de la ciutat pel seu significat.

La recuperació del patrimoni cinematogràfic al Camp de Tarragona

Aquest film és, a més, un exemple més de la necessitat de treballar conjuntament entre les diverses institucions de la zona, per una recuperació global del patrimoni cinematogràfic de totes les comarques de Tarragona. Un objectiu que la Unitat d'Investigació del Cinema de la URV ha intentat impulsar amb les diferents administracions locals, comarcals, provincials i nacionals, amb més o menys èxit. Però l'objectiu més ambiciós de creació d'un Centre d'Investigació del Cinema no Professional no ha tingut gaire èxit ni ressò a les diferents administracions a les quals s'ha plantejat.

La llarga història de la recuperació d'aquest film posa de manifest que la recuperació del patrimoni cinematogràfic no es una qüestió d'un únic arxiu local treballant pel seu compte, com en moltes ocasions s'està plantejant i portant a terme, sinó la tasca conjunta de tots, perquè les imatges d'una ciutat o poble -com en aquest cas Tarragona- no es troben només en una sola ciutat, sinó escampades per tot el territori; i un treball en col·laboració indubtablement millorarà el fons patrimonial cinematogràfic de totes les institucions i pobles i, especialment el gaudiment dels seus ciutadans. I és en aquesta línia en la que treballa la Unitat d'Investigació del Cinema de la URV. On cadascun ha d'aportar el seu granet de sorra, dins de les seves possibilitats, perquè la recuperació no només comporta traslladar el material a un lloc de conservació adequat, sinó també que la gent pugui gaudir de les imatges i això no només es treball sinó molt de recursos econòmics que una sola institució no pot assumir.

Si tots actuem conjuntament podrem gaudir de moltes més imatges del nostre passat com les del film *Heroïsmos*; però sinó hi ha més col·laboració i ajuda, la pèrdua pot ser irreparable per al patrimoni cinematogràfic d'aquestes terres.

Mostra d'alguns fotogrames del film

RESUM

Les imatges del film ens mostren diversos indrets de la ciutat i actors del film.

Del cartell, obra de Francesc Cidón, es va fer una tirada de 400 exemplars venuts per recaptar fons per la Creu Roja de Tarragona i també va servir e portada pel llibret editat de la novel·la del mateix títol.

Fotogrames del film, estrets dels Fotocromos de publicitat del mateix:

Handwritten signature in blue ink.

Cartell del film:

[Handwritten signature]

RESUM

L'informe del Centre de Conservació i Restauració de la Filmoteca de Catalunya parla d'un nitrat en estat greu, amb un rotlle molt malament i la resta amb diversos problemes i pèrdues d'imatge.

El Centre recomana un tractament ràpid per parar la descomposició i una duplicació de les imatges a un negatiu de 35 mm en suport de polièster per conservar definitivament el contingut del mateix.

Totes aquestes accions son molt urgents i tenen un cost econòmic, que s'ha d'assumir.

Estat del film

Informe del material del Centre de Conservació i Restauració de la Filmoteca de Catalunya:

> Descripció física

Llauna/es: 3
Material : Còpia
Suport imatge : nitrat de cel·lulosa
Emulsió : Agfa
Pas : 35 mil·límetres
Format : 1,33:1
Color : blanc i negre / Tenyit groc

> Estat de conservació

Estat de conservació : tercer grau

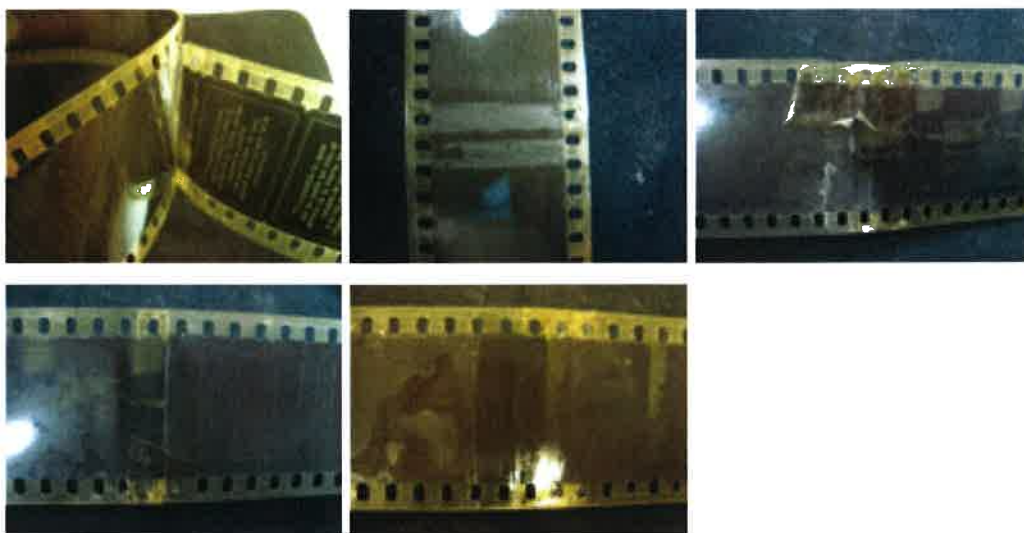
Integritat : incomplet

Dels tres rotlles que ingressen al Centre de Conservació, dos, presenten un estat de conservació greu, amb adhesió important, fragments en procés de petrificació, esvaïment d'imatge, descomposició activa i trencadisses, i per tant, és necessari un tractament específic per accedir a la seva manipulació i extracció del màxim metratge possible [veure proposta d'actuació]

J.M.

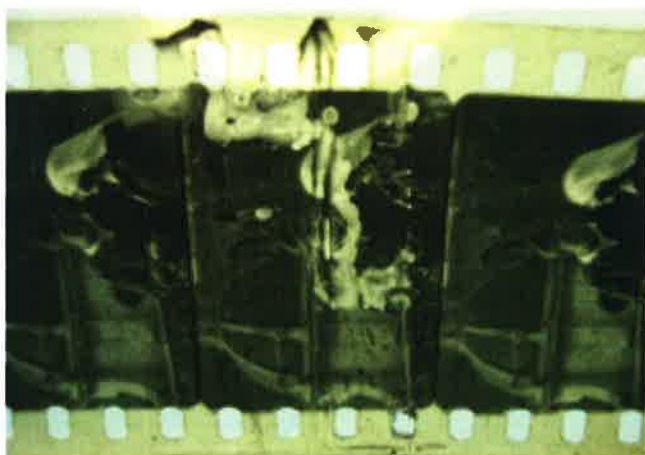
El tercer rotlle permet la manipulació. S'observen molts empalmes amb cinta adhesiva degradada i amb molta adhesió. Es treuen i es netegen.

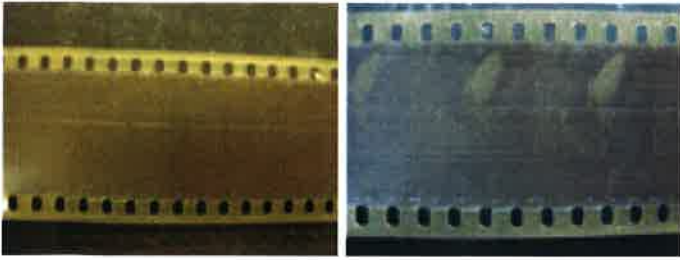
Taques constants a l'emulsió.

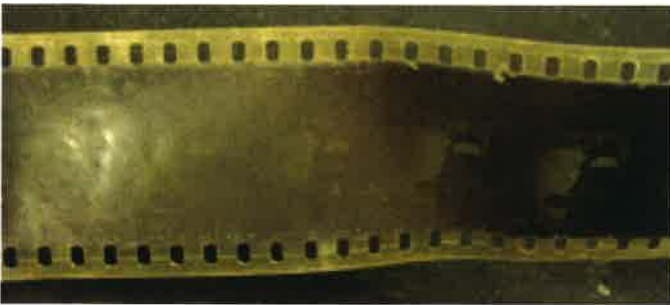
Descomposició frenada de forma de intermitent, amb desaparició d'imatge als laterals dels fotogrames.

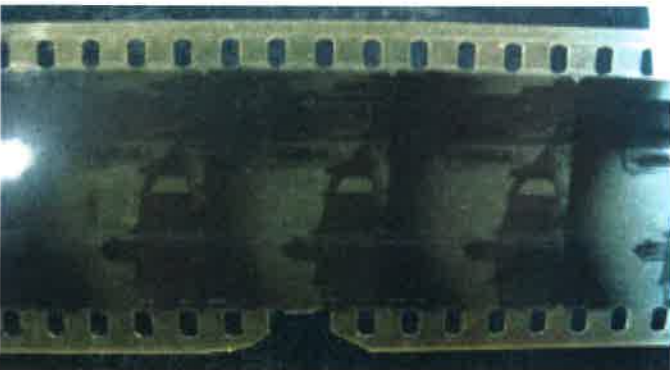
Ratlles pronunciades molt visibles a l'emulsió.

Balcament

Perforacions trencades

Trencaments

Fragilitat general amb una contracció de més del 2%.

[Handwritten signature]

> Conclusions i proposta d'actuació

Donada la seva singularitat i l'estat de conservació del material, es proposa emprendre el més aviat possible la seva preservació.

La proposta, és escanejar a qualitat 4K, la totalitat del material i duplicar-lo a material de seguretat (Duplicat negatiu, 35mm, polièster). Els treballs d'escaneig es poden realitzar al 2CR, i els d'obtenció del Duplicat negatiu a laboratoris externs.

El material presenta dos dels tres rotlles en un avançat i greu estat de descomposició, que fa que s'hagi de realitzar prèviament un tractament per a separar les espines i salvar el màxim possible de fotogrames. Aquest procés es pot dur a terme a les instal·lacions del 2CR.

Ara mateix es fa difícil fer una estimació dels costos, per que no sabem quin serà el metratge que es podrà duplicar, però a nivell aproximat:

- Tractament, consolidació, escanejat i restauració digital al 2CR: 22.000 euros
- Transferència a Duplicat 35mm: 25.000 euros

És imprescindible realitzar prèviament i durant la restauració, un treball de recerca històrica que faci possible la reconstrucció de la còpia final. Ara mateix, nosaltres no podem assumir aquest treball i ens centràrem en la part tècnica de preservació i tractament dels materials.

Centre de Conservació i Restauració
Filmoteca de Catalunya
Ds. Parc Audiovisual de Catalunya
Carretera BV-1274, Km. 1
08225 Terrassa
16 de febrer 2015

Proposta d'actuació

RESUM

Actuacions proposades:

- Restauració i investigació dels films.
- Copiat dels materials per conservació i utilització.
- Projecció a un local apropiat amb música en directe i en format mut.
- Realització d'un documental en DVD (per donar o vendre).

L'informe que acabem de llegir posa de manifest el mal estat en que es van trobat els 3 rotlles d'aquest film. Ja hem comentat que estaven a un cotxe vell en desús a l'aire lliure, juntament amb productes químics al costat i amb les llaunes rovellades. També hem de lamentar la pèrdua d'un rotlle del film, que no s'ha trobat, per tenir tot el film complet. També parla dels primers treballs a realitzar: tractament, consolidació, escanejat i restauració digital al 2CR de les imatges dels tres rotlles. Un treball que desenvoluparà el Centre de Conservació i Restauració de la Filmoteca de Catalunya. Després s'hauria de realitzar la transferència dels arxius a Duplicat 35mm en uns laboratoris especialitzats. Un negatiu que conservi les imatges deteriorades en millors condicions adequades i un positiu per a poder projectar-la. Dues còpies que reportaran uns costos importants que caldrà sufragar amb l'esforç dels diversos col·laboradors interessats en aquest projecte.

Un cop aquesta còpia estigui disponible hauríem de fer una gran reestrena del film amb la projecció de la còpia restaurada en un local adequat. Estaria bé que l'acte tingués un cert aire de recuperació històrica i la projecció fos acompanya de música en directe i fos amb projector de pel·lícula i en format mut (amb una quadre d'imatge més gran).

Tot això podria arrodonir-se amb l'edició d'un DVD on és mostraria el procés de recuperació dels materials fílmics com els trobats, els anteriors fragments recuperats, els fotogrames i fotocromos i un documental de 30' amb les oportunes explicacions de la importància d'aquest film i la seva recuperació pels especialistes en la matèria i gent de Tarragona.

La **Unitat d'Investigació del Cinema** de la URV dirigiria el projecte, que compta amb la col·laboració i direcció tècnica de la **Filmoteca de Catalunya**. Tot i això el procés és molt costós, però el resultat molt gratificant per la ciutat de Tarragona i pel seu patrimoni cinematogràfic i per això tots hauríem de col·laborar per posar el nostre granet de sorra amb aquest objectiu tan profitós per la ciutat de Tarragona.

Projecció de l'actuació

RESUM

Projecció de les aportacions:

- Cartell amb el logotip al començament del film o al final.
- Presència de la marca de l'entitat o empresa a la publicitat de la projecció.
- A la careta del DVD presència del logotip de la empresa o entitat.
- Visionat de la marca de la entitat o empresa col·laboradora quan s'emeti per Televisió el documental.
- Presència a la roda de premsa de presentació de la restauració.

Tota aportació econòmica per aquesta restauració estaria compensada amb una sèrie d'insercions publicitàries en les diferents actuacions. Així aquesta publicitat sortiria en els següents llocs:

> El **film** tindria un cartell al començament, immediatament després del cartel amb l'anagrama de la Filmoteca de Catalunya, on sortiria la següent frase:

Aquest film ha estat restaurat amb el patrocini de [nom de l'entitat, empresa o empreses]

Aquest rètol del començament, que es veurà sempre que el film es projecti, estarà reservat a les empreses on entitats que facin les majors aportacions, la resta de col·laboracions menors aniran al final del film en una mena de títols de crèdits on es donarà les gracies a totes les persones i entitats que han ajudat a la seva restauració.

> En la **projecció** del film a la reestrena. Durant la projecció es veurà l'anagrama de l'empresa, tal i com hem comentat anteriorment, però també voldríem que estigues a les invitacions a la reestrena i al díptic o programa a donar a tots els assistents o amb un plafó a l'entrada del teatre.

> Al **DVD** que es farà sobre aquest film i la seva recuperació, l'anagrama de les empreses patrocinadores sortiria a la part del darrere de la funda i dins de les imatges al començament amb un cartell com el del film i al final en els títols de crèdit del documental de forma destacada després de la resta dels col·laboradors en aquest projecte.

> Volem que el documental de la recuperació **s'emeti per televisió**. Llavors sortirà el logotip de la entitat o empresa en els títols de crèdit del documental, tal i com hem comentat abans.

> Es faria una **roda de premsa** a Tarragona una vegada es faci la restauració, per a comentar els treballs realitzats, donar el dia de la reestrena i presentar el DVD. En aquesta roda de premsa es farà especial menció a les persones, empreses o institucions que han col·laborat en la restauració del film i que poden ser part activa d'aquesta roda de premsa.

Pressupost

RESUM

Demanem la col·laboració per aconseguir obtenir el diners necessaris que abasten els següents aspectes:

- Restauració del film (50.000 €)
- Reestrena del films a Tarragona (7.200 €)
- Edició d'un DVD (14.600 €)

Però tot i les voluntats i col·laboracions que ja tenim no n'hi ha prou per poder salvaguardar i conservar uns materials tant importants pel patrimoni cinematogràfic de Tarragona, del camp de Tarragona i de tota Catalunya. Hi ha un considerable cost econòmic a cobrir, pel que es necessita la col·laboració d'altres entitats i per això els **demanem la seva col·laboració**.

Aquest és un resum aproximatiu¹ dels costos que s'han de cobrir:

<u>CONCEPTE</u>	<u>COST</u>
Restauració del film	50.000 €
Restauració i consolidació del film	22.000 €
Transferència a un nou negatiu	25.000 €
Estudi i memòria dels films	3.000 €
Reestrena del film a Tarragona (Projecció...)	7.200 €
Lloguer i despeses del Teatre	2.000 €
Lloguer del projector de cinema per formats muts	1.200 €
Actuació en directe dels músics (2 músics)	500 €
Gestió de l'estrena i difusió	3.000 €
Despeses estrena	500 €
Edició d'un DVD	14.600 €
Producció del documental (guió, filmació...)	4.600 €
Muntatge del documental	2.400 €
Composició, gravació i masterització de la música	4.000 €
Disseny del DVD	600 €
Realització de les còpies en DVD (1.000 unitats)	3.000 €
TOTAL FINAL	71.800 €

1Els següents preus són aproximatius i a confirmar, segons es concreti el projecte i les aportacions i sense IVA o impostos.

Contacte

Aquest es un projecte de la Unitat d'Investigació del Cinema de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Un equip que porta 20 anys recuperant el patrimoni cinematogràfic de Tarragona i investigant la història del cinema en aquestes comarques.

Un equip dirigit pel professor de la Universitat Rovira i Virgili

JOSE CARLOS SUÁREZ FERNÁNDEZ

I els investigadors encarregats de la investigació i realització del projecte son:

PEDRO NOGALES CÁRDENAS (doctor en historia del cinema)
MARIA ROIG ALSINA (llicenciada en art)

Les dades de contacte de l'equip són:

Universitat Rovira i Virgili
Unitat d'Investigació del Cinema
Avd. Catalunya, 35 - 43002 Tarragona
Telèfon: 607381181 / 626388714 / 977559589
a/e: uicine@urv.cat

